00001068

II. évfolyam 1895. Szombat, szeptember 7. 112. (227.) szám.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „*Fejérmegyei Napló*", a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katholikusok törekvéseinek előmozditására „*Fejérmegyei Napló*" cim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. *Leó* pápa *Zichy* Nándor grófhoz, 1895. márc. 6-án.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. *Kéziratok nem adatnak vissza.*

Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.

Felelős szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.

Előfizetési ár: Egész évre . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . 1 frt — kr. Egyes szám ára 5 kr.

A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegillették külön 30 kr. Nyilttér soronkint 50 kr. Többszöri hirdetéseknél engedmény

László főherceg †

Mint életvidor, egészségtől duzzadó és mindnyájunk büszkeségét képező ifju hagyta el szüleit, mint sulyos sebesültet hozták vissza és ma ravatalon fekszik ő, mindnyájunk gyásza. Viruló ifjukorában ragadta el közülünk a halál őt, a ki épen most lépett ki az életbe. Vigasztalan szüleinek, testvéreinek gyásza mérhetetlen, ősz királyunk megrendült azon hir hallatára, hogy házának reményteljes ifju sarja megszünt élni és könnybelábadt szeme a budavári főhercegi palotában felállitott ravataltól visszarévedez egy *másik* ravatalra, a mely csak néhány rövid év előtt állott a bécsi hofburgban . . . Két hitvány puskalövés rombadöntötte büszkeségét és reményét két szülői párnak és egy hatalmas birodalomnak.

Miért kellett ennek igy történnie? Micsoda végzet az, a mely ugy intézte, hogy az a két nemes sziv oly korán szünt meg dobogni, hogy azon két szellem fáklyája olyan korán kialudt, hogy áldásos és nagy tettekben nem nyilvánulhatott az a tiszta lelkesedés, a mely áthatotta azt a két fenkölt lelket? . . . De ne zugolódjunk. Kifürkészhetlenek az isteni Gondviselés utjai és megnyugvással kell fogadnunk mindent, a mit a Mindenható Uristen reánk mér, gyenge halandókra. Az Ur adta, az Ur el is vette, áldott legyen az Ur neve!

Azon gyászunkba, a melyet László főherceg korai elhunyta fölött érzünk, mély és igaz részvét vegyül a fenséges szülők iránt, a kik most lesujtva állanak hőn szeretett fiok ravatalánál és ezen részvétünket még fokozza az a magasztos, az a bámulatos megadás, melylyel J ó z s e f főherceg és fenséges neje viselik a a szörnyü megpróbáltatást. Vajjon kit ne hatna át fájdalmas részvét, midőn elképzeli magának a szomoru menetet, a mely Kelenföldről a Vörös-Kereszt-kórházba szállitotta a sebesült főherceget? A hordágy jobb és bal oldalán, vissza nem rettenve az ut hosszától és dacolva a tikkasztó hőséggel gyalog kisérik fiokat a szülők, remegő gonddal lesve a drága beteg minden mozdulatát. Ki ne érezne szivében fájdalmas részvétet, midőn látja, hogy a fenséges anya három nap és három éjjel ott viraszt sebesült fiának betegágyánál, hogy ápolhassa ugy, a mint csak az édesanya ápolhat, hogy vigasztalja fájdalmai között és hogy azon vigasztaló tudatot nyujtsa neki, hogy az isteni szeretet mellett az anyai szeretet is örködik fölötte, legtisztább, leghatalmasabb földi viszfénye az előbbinek.

És ki ne bámulná a fiatal főherceg lelki erejét, a melyet utolsó pillanatáig tanusitott? Egy percig sem veszitette el reményét és bátorságát és hősiesen viselte magát nemcsak a kiállott testi fájdalmakkal, hanem a halállal szemben is. Nem félt egyiktől sem, de különösen nem félt a haláltól. *Jézusom, te benned bizom, nem félek. . . . .*

Gyászunk az elköltözötté, részvétünk a megmaradottaké. László főherceg nemcsak fenséges családjának halottja. Mindnyájunknak halottja ő, a magyar nemzet halottja, a mely ő benne látta megtestesülve, megifjuhodva mindazon erényeket, a melyekben fenséges atyja tündöklik, a melyek a legmagyarabb, a legnépszerübb főherceg nevét szerezték neki. J ó z s e f főherceg fiai közül L á s z l ó főhercegben láttuk azt, a ki leginkább hasonlitot atyjához és leginkább volt hivatva arra, hogy ennek tradicióit folytassa. Ő benne láttuk méltó támogatóját és egykori örökösét fenkölt lelkületü atyja összes hazafias céljainak. Nem volt ága a hasznosnak és a szépnek, a nemesnek előmozditására irányuló tevékenységnek, a melyet L á s z l ó főherceg nem ápolt volna ugyanazon szeretettel, buzgalommal és rátermettséggel, mint fenséges atyja és nem volt senki, a ki jobban értette volna meg atyja nemes intencióit, mint ő.

És ma ott állunk a ravatalánál, könnyel a szemünkben, bánattal a szivünkben. Legyen áldott az emléke, a mely örökké fog élni sziveinkben. gyászbaborult szeretteinek pedig adjon erőt az Isten, hogy elviselhessék a csapást, a mely oly hirtelen, oly lesujtó erővel érte őket.

Jó tanácsok.

A liberális tábor tollvivői el akarják magukkal és a szkeptikus ellenzékkel hitetni, hogy a magyar állam az egyházpolitikai törvények megszavazása után erősebben áll, mint bármikor azelőtt; hogy mindenütt van nyugalom, *sőt megelégedés.*

Ha az állam jelenleg erős: az legalább nem a szabadelvűek érdeme; hanem azon vallásé, melynek hivei *ezer esztendőn át az állam konszolidásán dolgoztak.* A nyugalom pedig nem lehet olyan nagy, mikor bizonyos megyékbe katonaságot akarnak elhelyezni, csak hogy a csecsemőt a Heródesek ellen megvédjék! Aztán nekünk ugy látszik, hogy a szélesend a zivatart szokta megelőzni. A mi pedig a megelégedést illeti, soha elégedetlenebb a nép nem volt, mint jelenleg, a mi arra vihető vissza, hogy a nép alsó rétege nem levén képes megélni, az ország kormánya ellen zugolódik és nincs távol az az idő, mikor a hódmező-vásárhelyi agrár-mozgalmak s a szocializmus emberei veszedelmes tevékenységüket az egész országra kiterjesztik.

Itt a struec-madár politika mit sem ér; ez elégedetlen, mert megélni nem tudó elemeket nem lehet egyházpolitikai reformokkal jóllakatni; ezeknek *munka és kenyér kell.* A magyar nép, mint Eötvös József br. mondja, csak azért nem zugolódik ruhátlansága ellen, mert teljes életében durva vászon nadrágon kivül mást nem viselt. Igy néz ki a nép megelégedése.

A szabadelvü skriblerek szerint e nyugalmat és megelégedést senki más nem zavarja, mint némely főpásztor és a „hecckáplánok" serege. Azonban ezek, ha az összes klérusra is büntetést mérnének, az igaz pap mégis a békét fogja hirdetni s az igazi patriotismus nem fogja hagyni magát megzavartatni, *ha a hecckáplánok a legjobb javadalmakat kapják.*

Ily hálás thémánk, mint az előző bekezdésben foglaltatik, még nem volt s azért megérdemli, hogy vele kissé bővebben foglalkozzunk.

A mi a püspöki büntető jogot illeti, erről előző cikkünkben elmondtuk nézetünket. Hanem az már furcsa követelés, hogy a vérig sértett és porig alázott egyház papjai békét hirdessenek. Mi még soha se hallottuk, hogy valaki a megrablottól várta volna, hogy csak azért hallgasson, mi több békét hirdessen, hogy a rabló a *zsákmányt annál nyugodtabban élvezhessen* s esetleg *jobb támadásra és rablásra*

Mai lapunk 10 oldal.

00001069

készülhessen! Az egyháznak egészen más a tana a jogos önvédelemről. Miért nem tudnak és akarnak a franciák a revansról lemondani? Mert ez az önérzettel s a kötelesség érzettel ellenkezik és csak gyáva *karahoz* lenne méltó. Per analogiam ugyanez áll az egyház szolgáiró) és hozzá ha a hon polgárai mindenbe beleegyeznének, mit némelyek a Deutschok firmájának segitségével keresztül vinnének: csakhamar rabláncokban is járhatnának. Alkotmányos országban tehát a küzdelem némely esetekben kötelesség a ki ezt nem teljesiti, vagy mást annak elmulasztására biztat: az nem jó hazafi. Mindenkinek tehát legyen jelszava: *győzzön a jobb!* A szabadelvü lapok azt hiszik, hogy a hecckáplánok *jutalmul a legjobb javadalmakat kapják* és hihetőleg csak e reményben harcolják az Ur harcait. Ha az u. n. hecckáplánok is a recipiáltak közül valók volnának: e feltevésnek lehetne valami alapja. Azonban ők Krisztus harcosai levén kötelesség érzetből és tiszta meggyőződésből harcolnak az egyház jogai- és igazaiért, jutalmukat keresvén és lelvén is tiszta lelkiismeretükben s a teljesitett kötelesség édes tudatában.

Továbbá kérdem, a zsiros javadalmakat ki konferálja?

Nemde a kormány? Ez pedig a hecckáplánok szekerét nem szokta tolni. Különben kik is azok a hecckáplánok? Mi azt hinnők, hogy azok, a kik az egyház mellett vagy a nyilvánosság más terén *bátran* s *önzetlenül* sikra szállanak. Mutasson meg tehát nekünk a liberális sajtó csak egy ily hecckáplánt, a ki e minőségben szerzett érdemei folytán jobb javadalomra promoveáltatott volna!

Megirván e cáfolatot sine ira et invidia, más cél nem lebegett szemünk előtt, mint ellenlábasainknak kimutatni, hogy támadásaik a hecckáplánok ellen jogtalanok és kiméletlenek, és ráfogásaik e hecckáplánokra minden alapot nélkülöznek. A hecckáplánok mindennapi imája ezentul is csak e szavakból fog állani: Non nobis Domine, sed nomini Tuo da gloriam!

Herbst József
perbáli plebános.

A „sima" életbeléptetés.

Minél közelebb jutunk október 1-éhez, annál több zavar, fejetlenség merül fel az életbeléptetés körül. Most egymásután állanak elő a községek és megtagadják az anyakönyvvezetés költségeihez való hozzájárulást. Nagyon tisztán emlékezünk még reá, midőn Hieronymi belügyminiszter előterjesztette a polgári anyakönyvvezetésről szóló törvényjavaslatot, s azt állitotta, hogy azt az állam és a községek minden nagyobb megterheltetése nélkül keresztül lehet vinni, és akkor a költség előirányzat nem rugott többre, mint 800.000 frtra. Most, midőn ezen előirányzott összeg már tulhaladja a másfél millió frtot és a jövő 1896 évi költségvetésben már fel is vétetett, azt látjuk, hogy a kormány a legnagyobb fallaciával félrevezette a nemzetet, mert már akkor is tisztában lehetett azzal, hogy 8 százezer forinttal ily nagy állami apparátust fenntartani nem lehet. Mi többször állitottuk ezt es tisztán nemzetgazdászati szempontból is haszontalan pénzfecsérlésnek mondtuk az uj anyakönyvvezetés behozatalát. A kormány azonban féktelen gyülölettel viseltetvén a kath. egyház közjogi állása iránt, az mindenkép lerontani és a liberális konclesők uralmát biztositani akarta, azért lépett a radikális reformok terére. Most, hogy e téren elkövetett hibáit leplezze, miután a költségvetés e cimen való tulterheltetése már eddig is a legnagyobb reniteneiával találkozott még a kormány körökben is, azért most az anyakönyvi felügyelők és anyakönyvvezetők nevetségesen csekély tiszteletdiján kivül az összes kezelési költségeket a községek nyakába akarja varni.

A községek azonban, a melyek ezáltal autonomiájukban is sértve érzik magukat, nem akarják az anyakönyvvezetés cimén amugy is nagy pótadójukat emelni és egymásután visszautasitják a kormány erre vonatkozó megkereséseit. Legujabban Jászberény városa, Vágujhely és Horgos község képviselői mondták ki, hogy nem fognak hozzájárulni az anyakönyvvezetés költségeihez, mert ha az államnak erre szüksége van, akkor viselje a terheket is maga az állam.

A „Pesti Hirlap", a kormány félhivatalos lapja, most azzal fenyegeti meg a nemzetet, hogyha meg nem hunyászkodik a kormány akarata előtt, ugy a kormány kénytelen lesz az adóreform utján az egyenes adókat felemelni és igy pótolni az anyakönyvvezetés hiányzó költségeit. Addig is azonban megfenyegetik az ellenálló községeket és felfüggesztések, fegyelmi eljárás után akarják őket a költségek viselésére kényszeriteni, mint ezt a horgosi biróval és Jászberény képviselőtestületével tették. Hát csak fenyegessenek, terrorizáljanak ugy is tudjuk, hogy előbb-utóbb az adóprés fogja az ő könnyelmü költekezésoikot a a nemzet véres veritékkel összekuporgatott filléreiből kisajtolni. De akkor ne mondják azt, hogy ez a nemzet liberális, hogy ez az ország akarja a liberális reformokat, hogy ez az ország örül és lelkesedik a reformokért, mert az hazugság, oly kolosszális hazugság, melyet a tények cáfolnak meg. Lehet, hogy Kruplanic esztergomi főispán, a ki sietett elsőnek bejelenteni Etelka leányát az első polgári házasodásra, és még néhány hasonszőrü ember a kik a kormánytól várják előléptetésüket, műlelkesedésükben még tul is lőnek a célon és a törvény világos rendelkezése ellenére október 1-seje helyett már szept. 1-én jelentkeztek, de utóvégre az az 52 főispán még nem a magyar nemzet, valamint nem

TÁRCA.

Az országut poezise.

— A „Fejérmegyei Napló" eredeti tárcája. —

Irta: *Kincs István.*

Békebiró szerepemben.

Nem hiába hogy olyan faluban születtem, melyikben minden ember csavargásra termett! Mert hát az eőriek a maguk deszkás szekerén bejárják Magyarországnak legalább is husz egy néhány vármegyéjét: második természetök már a fuvarozás. S lám jó magam sem igen estem a fától messze: őszintén elmondom, nyugtalan lélek szorult belém. Ha az öregjeim véletlen ki nem fundálják, hogy a fölső emeletemben több a széna, mint a mennyi két ló eltartásához szükséges, akkor ma a nemes eőri deszkás cég talán bennem tisztelhetné a legnagyobb csavargóját.

Hanem azért a természet kitör, ha mindjárt furkósbottal ijesztegetik is, — tartja a diák közmondás. Én belőlem is kitört.

Nagy diák voltam már, akkora, hogy a kisasszonyok is megszenvedtek már az oldaluk mellett s egyszer csak mintha egy kerekem elszabadult volna, nekem nem volt maradásom. Tarisznyát keritettem a nyakamba, furkót vettem a kezembe s azután uccu neki, megindultam. Mindenütt a legszélesebb országutat választottam: azok nem vezetnek olyan nyomorult faluba, hol se pap se jegyző nem lakik.

Másfél nap bandukoltam egyedül. Kezdtem már unni ezt a szóló mulatságot. Hanem hát nekem csak kivánnom kellett valamit s az Uristen legott megcselekedte a [illegible]net. Eddig már régen gazdag ember [illegible]ek valahol, ha nem volnék olyan szerény a kivánságokban. Pénzre sehogyan sem áhitoztam, példának okáért most is vágyaimnak netovábbja csak az volt, bár hozna a szél utamba egy másik csavargó diákot. Megosztani szivesen megosztanám vele tanulmányutam mindennemü fáradalmát és dicsőségét.

No és az Ur megtette a kedvemet.

Éppen Veszprémmegyét kezdtem a nyugati oldalán. A kelő nap balról egy templomtornyot aranyozott meg, kicsi falu mellett mentem el, hogy kiesi lehetet, azt onnan tudtam, mert egy kis akácberek ugy elfödte szemem elől, hogy a toronynál egyebet nem láttam belőle. Ugy látszik minden ház egy fa mellé bujt, hogy a kilincsnyomó gazemberek olyan könnyen rá ne akadjanak.

Jómagam méltányoltam Váth — ez volt a falu neve — elővigyázatát. Nem akartam senkire is ráijeszteni, csak mentem torony iránt Szalók felé.

Okosan tettem, mert ha más felé tartok, akkor még halottja lesz még az nap az országutnak. Két kilométert se törtettem még előre s furcsa jelenetnek lettem tanuja.

Két ember éppen egymás ellen készült. Az egyik a botját emelte magasra, a másik hatalmas lőcsöt szorongatott mind a két markával. Amaz tizennyolc éves fiatal ember lehetett, emez tagbaszakadt öregbajszu legény. Ha nem is állott volna mellette a házmagasan megrakot deszkás szekér, mégis megismertem volna a viseletéről az én földimet. Céhbeli deszkás volt Felső-Eőrből.

Pillanat alatt átértettem a helyzet rettentő válságos mivoltát, mert ha már az eőri deszkás a lőcsöt fogja, azután más már nem következik, mint a végitélet.

— Hahó! megáljatok! — orditottam a hogyan a torkomon kifért s odarontottam közéjük.

A két hadakozó fél meglepetve eresztette le fegyverét. Különösen az eőri tátotta el a száját az én vakmerőségemen s az egész formája azt mutatta, ha éppen muszáj, akkor tehát kettővel is megverekszik. Ilyen két nyalosszájuval még fölveszi a harcot. Hanem előbb mégis azt tanácsolta:

— Hagyjon minket békében az ur.

— Tudni akarom, mi történik itt? Kérdeztem határozottan.

— Azt hiszen iziben megtudhatja mondta a deszkás hidegvérrel s megemelte a lőcsöt.

— Eresztí le azt a lőcsöt egyszerre? mordultam rá, hogy ha sváb ember lett volna, hát nyomban leült volna ijedtében a földre. Hanem az eőri csak meghökkent, utánna még nagyobb méregbe jött s megkanyaritotta a levegőben azt a rettenetes fegyvert.

Nyugodtan állottam előtte s csak azt mondtam:

— Egy eőri ember! Piha!

Mintha varázsszót ejtettem volna, az én emberem ugy megjuhászodott egyszerre. A lőcsöt leeresztette s szájtátva meredt reám.

Én folytattam:

— Megtiltom kendnek, hogy utassal igy bánjék.

A deszkás ugy látszik megint összeszedte magát s dacosan felelte:

— Tudom én, mit csinálok. Jött ment ember nekem nem parancsol.

Az eőri jött mentnek tekint mindenkit, ki véletlen nem abban a háromtornyos városban pillantja meg a napvilágot, melyet Felső-Eőrnek hivnak.

— Tovább megyek — kezdem én me-

00001070

az a képviselőház liberális többsége sem, a kik mondva csinált képviselők lévén, már előzetesen is polgári házasságra léptek a husos fazekakkal.

Ha pedig a liberális lapok két év alatt megemésztvén a jelenlegi miniszterelnök ur eszét, Beksics Gusztáv egyik röpiratát, most tovább haladnak az egyház elleni izgatásukban és a papságtól megakarják tagadni a közügyekben való részvétel jogosultságát, akkor mi tovább megyünk és megtámadjuk az ilyen agylágyult nézetek komolyságát és megértetjük a néppel azt, hogy ilyen ideák nem a közvélemény, hanem Kraft-Ebing tanár birálata alá tartoznak.

BELFÖLD.

— **Miniszterek a királynál.** A király Bánffy Dezső báró miniszterelnököt és Lukács László pénzügyminisztert tegnap délelőtt 11 órakor hosszabb kihallgatáson fogadta. A pénzügyminiszter ez alkalommal valószinüleg az 1896. évi, már kész állami költségelőirányzatról is jelentést tett.

— **Kath. körök.** A „Hazánk"-ban igen érdekes dolgokat mond el egyik *szabadkai* választópolgár az ottani polgármesternek és rendőrségnek tulkapásairól. Tulkapásrol beszélünk, bár keményebb szót is használhatnánk. Mert hol van az a törvény, a melynek alapján a rendőrségnek joga van egy zártkörü értekezletet ellenőrizni, abba quasi betolakodni? Már pedig ez történt Szabadkán. Mamusits Mátyás prépost-plebános a város választó polgárait nagy kath. értekezletre hivta össze névre szóló meghivók utján. Neszét vette ennek a liberális polgármester ur s hogy a zártkörü értekezlet tagjaira ráijeszszen, kirendelte a rendőrséget. Szalay Mátyás rendőrfőkapitány meg is jelent egyik városi rendőrbiztossal az értekezleten. Az összegyültek ezen minden törvénynyel és szokással ellenkező eljáráson annyira megütköztek, hogy el akarták halasztani az értekezletet s csak hosszabb tanácskozás után szánták el magukat annak megtartására. Az értekezlet megkezdésekor a prépost-plebános mindjárt kijelentette, hogy az összegyültek minden hivatalos beavatkozás ellen tiltakoznak és meg fogják tenni óvásukat. — *A nagyváradi kath. kör*, mint a Tiszántul irja, szeptember 15-én, Mária nevenapján nyilik meg. A kör oly barátságos helyiséget rendezett be, hogy a tagok igen kellemesen és hasznosan tölthetik el benne szabad idejöket. A kör pártolására néhány hónappal ezelőtt kibocsátott felhivásnak igen szép eredménye van, mert Nagyvárad derék polgárai közül már nagyon sokan bejelentették a kath. körbe való belépésöket.

— **Jegyzők a liberális kormány ellen.** A baranyamegyei községi és körjegyzőknek látogatott közgyülésük volt e hó 5-én Pécsett. Miután az egyesület tagjai meg vannak győződve, hogy a még Hieronymi által a községekről benyujtott javaslat annyira mélyen belevág a jegyzői karnak már szerzett jogaiba, hogy az a javaslat ugy, miként az kontemplálva van, rájuk nézve sértő, ennélfogva a közigazgatás államositása iránt benyujtott javaslatot a napirendről leveendőnek találják és az ellen minden utonmódon állást foglalnak. Az állami anyakönyvvezetéssel járó és már megszabott hivatalos órák betartása, különösen Baranyában lehetetlen lévén, sürgős kérvényt fognak felterjeszteni a közigazgatási bizottság utján a belügyminiszterhez, melyben mindenüvé anyakönyvvezetőhelyettes kinevezését kérik. Mert végtelen anomália származnék abból, ha az állami hatásköröl kifolyó teendők, a miért a jegyző ugyszólván alamizsnaszerü javadalmazást kap, összeütközésbe jönnének a jegyzői teendőkkel.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminiszter legutóbb Csongrád-, Szatmár-, Zala- és Vasvármegyék anyakönyvvezetőit nevezte ki. A Csongrádmegye területére kinevezett anyakönyvvezetők közt van: 1 községi adóügyi jegyző, 2 helyettes községi jegyző, 3 II-od jegyző, 1 községi tanitó, 1 városi tanácsnok. Négy anyakönyvvezetői állásra nem talált a belügyminiszter ur alkalmas embert. Szatmárvármegye 109 anyakönyvi kerületében a községi jegyzőkön kivül anyakönyvelni fog: 2 városi főjegyző, 2 polgármester, 1 városi tanácsos, 10 községi biró, 2 magánzó, 66 körjegyző, 2 szolgabiró, 6 ref. tanitó, 1 tanitó, 1 áll. tanitó, 1 áll. el. iskolai igazgató, 2 erdész, 1 községi pénztáros, 3 földbirtokos, 1 vármegyei utibiztos, 1 gyógyszerész és 1 postamester. Két állás betöltetlen. Egy anyakönyvvezető nincs megbizva a házassági ügyek vezetésével. Talán a kinevezetteknek neve nem tetszett a belügyminiszter urnak, mert az igazat megvallva, biz egy kicsit furcsa neve van a boldog választottnak, lévén ő — Stern Mór. Zalamegyében pedig: 1 polgármester, 2 városi főjegyző, 1 vincellér képezdei igazgató, 1 szolgabiró, 1 járási irnok, 2 községi biró, 1 városi tanácsos, 71 körjegyző és 1 községi aljegyző. Vasvármegye anyakönyvvezetői közt van: 1 városi aljegyző, 1 rendőrkapitányi fogalmazó, 1 városi jegyző, 1 városi helyettes ügyész, 1 takarékpénztári pénztáros, 1 földbirtokos, 11 ág. ev. tanitó, 5 állami tanitó, 6 szolgabiró, 1 községi biró, 3 gyógyszerész, 73 körjegyző, 1 közjegyző, 1 molnár, 3 postamester, 1 szolgabiródijnok, 1 nyug. főszolgabiró és 1 segédjegyző. Egy kinevezettnek foglalkozása nincs megnevezve, 5 pedig a házassági ügyek vezetésére nem találtatott alkalmasnak.

— **A liberálisok mulatnak.** Jó kedvök lehet a liberálisoknak mostanában, hogy annyi hókusz-pókuszt üznek. Pro primo Tisza Kálmán, a generális még e hó vége felé Grosswardeinba utazik, természetesen beszámolót tartani. Azután egész kedélyesen füzik tovább liberális laptársaink komikusnál komikusabb kombinációikat a püspöki konferenciáról és a közös pásztorlevélről. Mindegyik laptársunk természetesen a legilletékesebb helyről szerezte információit s azért egy kissé furcsa, hogy homlokegyenest ellenkező dolgokat állitani. A „Pester Lloyd" szerint sem a kuria, sem a nuncius nem befolyásolták a püspöki konferencia által elhatározott pásztorleveleket, a mivel szemben a nem kevésbbé szubvencionált „Magyar Ujság" azt állitja, hogy a konferencia határozatait igenis a római szent szék tényeinek kell tekinteni. Egyebekben még mindig fantaziálnak laptársaink arról, hogy a *főpapság* egész nyugodtan fogja türni az egyházpolitikai törvényeket és felhagy a revizió követelésével. Hát csak fantaziáljanak! A legkomikusabb pedig az, hogy a liberális lapok tegnap megható egyértelműséggel közölték, miszerint „Román Miron metropolita nem fogadja el a püspöki konferencián megállapitott közös „püspöklevelet" (sic!), hanem ő és püspökei külön pásztorlevelet szándékoznak kiadni." T. laptársaink persze nem tudják, mi a különbség római katholikus és görög keleti között és hogy Román Miront gör. kel. román metropolita létére meg sem kérdezték a róm. kath. püspökök, hozzájárul-e az ő pásztorlevelükhöz. Nem kérdezték meg azon egyszerü okból, mert Román Mironnak nincs semmi köze a róm. kath. egyház belkormányzatához. Lám, ilyen tudatlanok egyházi dolgokban azok a hires liberális lapok, a melyek már évek óta foglalkoznak egyházpolitikával. Parva sapientia scribuntur ephemerides liberales.

— **Temesmegye és Bánffy.** Temesmegye legutóbbi közgyülése hosszu és elkeseredett vita után Trencsénmegye hirhedt körlevele kapcsán köszönetet és elismerést szavazott Bánffy bárónak az Agliardi-ügyben tanusitott magatartásáért. A dolog könnyebb megérthetésére megjegyzendő, hogy Molnár Viktor, Temesmegye főispánja sógora Wekerlének. Hanem hát mit szól ehhez az üdvözlethez Bánffy báró, aki a liberális lapok állitása szerint ki akar békülni Agliardival?

---

gint — én kendet kidobatom a deszkás céhből.

— Dobatja az istennyilát. Mondtam már, az ur nekem nem derogál, volt a haragos válasz.

— Nem derogálok. Még akkor se, ha én is eőri volnék?

— Micsoda? eö — eőri az ur? — Kórdezte egészen elhülve s ugy rázta a fejét hozzá, mint a nyárfa a koronáját, mikor a forgószél alaposan beleköt. Előbb elhitte volna, hogy az eőrieknek a felo nem református, mintsem hogy nekem is jussom legyen az ő hazájához.

— No hát csak vigasztalódjék, mert én vagyok annak a Kincs kovácsnak a fia, hol kendtek husz-harminc lovat patkoltattak. Gyerekkoromban én szállitottam pintszám a „Rózsából", „Vademberből", akarom mondani Felső-Eőr harminc egynéhány koresmájából az áldomásokat.

— Az árgyilusát, kölyök! hát te vagy az? — tört ki a deszkásból a lelkesedés erre a hű leirásra. Elejtette a lőcsöt s olyan öelélésre készitette két vas karját, a melyikbe pár bordám, bizonyos, hogy bele roppant volna.

Fölemeltem a kezemet s azt mondtam:

— Még nem végeztünk. Emlitettem, hogy én kendet kiáshatom a céhből.

— No gyerek, csak ne bolondázz!

— Ki bizony! Kend a céhlevél ellen vétett. Annak a harmadik pontja világosan megmondja, hogy az eőri deszkásnak kötelessége az utasokat fölvenni, ingyen szállitani s az uton eltartani. Kend meg mint látom, lőcsesel megy ennek a fiatal embernek.

— No . . . . no . . . . hát'szen az sincs minden ok hiján. Tudod öcsém, én azt a gazembert fölvettem volna, de nem kért tőlem engedelmet s mindjárt maga mászott föl a szekeremre hátul. S jött-ment ember részéről az öreg vakmerőség: ezt akartam megtorolni. Fölvettem volna, eskuszöm, fölvettem volna különben.

— Fölvett volna? — szólalt meg a harmadik gunyosan — hiszen se látott, se hallott, ugy aludt a kocsikasban, akár egy öreg ágy ur.

— Fogd be a szádat, semmirekellő — rivalt rá a deszkás — mit értesz te hozzá. Nem tudod te azt, hogy a bőcsületes eőrinek a céhlevél első statutuma szerint a szekóren aludnia kell.

Hanem hát, gyerekek, vége legyen már a sok handabandázásnak. Gyertek, most megtartjuk a deszkáslevél második pontját. Jó lesz?

— Jó bizony, bátyám — feleltem kitörő örömmel. Én ismertem azt a második paragrafust, ugy hangzott az:

„Minden nemes eőri deszkásnak jussa van valamennyi korcsmánál megállani, a maga pénzén benyakalni s akadályoztatása esetén minden más garázda nemzetséget lőcs, kisafa, vagy más hasonló nyomós argumentumokkal kiverni . . . . . ."

S minket pedig rettenetesen kinzott már a szomjuság. Minket mondom, mert azt a harmadikat is bevettük a kompániába. Pápai diák volt, ki szintén csavargásra adta a fejét. Háláját, a miért a deszkás körmei közül kimentettem, másképen nem tudta leróni, minthogy utitársul szegődött hozzám.

Váth alatt a baloldalon találtunk egy magányos csárdát. Betértünk s a közös béke kontójára olyan mulatást cselekedtünk meg, hogy a korcsmáros indittatva érezte magát, azt a napot a mestergerendára fölirni. Áll pedig rajta, tessék megolvasni;

Anno 1886-ik esztendőben mulatott itt egy eőri deszkás és két diák. S mulatásban nem leszen párjuk nekik.

00001072

László főherceg halála.

László főherceg meghalt!

Ez a végzetes pár szó járta be tegnap a hazát, mély sebet ütve a szivekbe, könyneket csalva millió meg millió szembe.

A legmagyarabb főhercegi család büszkesége meghalt, a magyar nemzet ifju viraga letört, elhervadt.

A ki szülőinek, testvéreinek s az egész nemzetnek féltett kincse, reménye, büszkesége volt, azt döntötte egy utját megtévesztett golyó a rideg sirba.

A kinek életéről eddig oly szivesen irtunk egyet-mást, s a kiről mindig a legnagyobb szeretettel emlékeütünk meg, a mi kedves kis László főhercegünk halott. Most már csak utolsó dolgairól, haláláról, temetéséről a főváros és a nemzet gyászáról irhatunk fájó szivvel, könyes szemekkel.

A részvét.

Egész Magyarországot, a királytól a legutolsó pórig, fájdalommal töltötte el az a borzasztó csapás, mely a legmagyarabb főhercegi családot tegnap érte. Egész Magyarország osztozik a fenséges szülők fájdalmában s részvétével iparkodik azt legalább némileg enyhiteni.

S ez a részvét a halálhir elterjedése után megható módon nyilvánult. Negyed tizenkettőkor már a kedves halott mellett térdelt Császka kalocsai érsek s imádkozott hosszan könyes szemekkel.

Az első fájdalom lecsillapulása után József főherceg a királyt a következő táviratban értesitette a szerencsétlenségről:

„Drága Lászlónk ¾11 órakor elszenderült az Urban. — *József*“.

Negyed kettőkor érkezett meg Mária Dorottya főhercegné és Auguszta bajor hercegnő. Mikor ezek kedves halottjukat megpillantották, szivetrázó jelenet következett.

A királynak egy óra után érkezett részvéttávirata igy hangzik:

„Veletek sirok, Isten vigasztaljon és adjon erőt a fájdalom elviseléséhez.“

A mélyen lesujtott fenséges családhoz részvéttáviratokat küldöttek: Vaszary Kolos biboros hercegprimás, Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Ráth Károly Budapest főpolgármestere a főváros közönségének nevében. stb. stb.

A gyászoló főváros.

Háromnegyed tizenegykor adta vissza az ifju főherceg ártatlan lelkét Teremtőjének, s pár perc alatt villámgyorsasággal járta be az egész fővárost a szomoru hir, hogy László főherceg, a kedves „kis hadnagy“ meghalt. Utcákon, tereken, üzletekben és magánlakásokban mindenütt csak a szomoru eseményről beszéltek az emberek.

Először a primási palotára, aztán a miniszteriumokra, majd a köz- és magánépületekre tüzték ki a fekete lobogókat, s egy rövid fél óra mulva a főváros felett már egész lobogó-erdő hirdette, hogy a magyar nemzet szive gyászba borult, hogy szemei legkedvesebb hercegét könyezik.

Csendesek a mulatóhelyek. A fővárosban szokásos vig mulatságok, a szinházi előadások Budapest egész területen szünetelnek. A népszinház igazgatósága már tegnap délután értesitette a közönséget, hogy az egész nemzetet lesujtó szerencsétlenségre való tekintettel előadást nem fognak tartani.

Délután félnégy órakor Ráth Károly polgármester és Gerlóczy Károly helyettes polgármester a vöröskereszt kórházba mentek, hogy a székesfőváros részvétét tolmácsolják, másrészt pedig, hogy a temetés tekintetében a netán szükséges intézkedéseket megbeszéljék.

A székesfőváros diszes koszorut fog az elhunyt ifju főherceg ravatalára helyeztetni.

Budapest főpolgármestere Ráth Károly a következő táviratot küldötte Alcsuthra a főhercegi családhoz:

„A megrendítő gyászeset folytán Budapest székesfőváros egész közönsége megtört szivvel vesz részt Fenségtek mély fájdalmában.“

A vidék.

László főherceg halálának hire a telefonhálózat és a távirónalok utján pár óra alatt az egész országot befutotta s az egész magyar nemzetet gyászba borította. Az ország minden részéből érkeznek tudósitások a megdöbbentő hir hatásáról. S e tudósitások mind azt mutatják, hogy a magyar nemzet érzi a veszteség nagy voltát s teljes szivéből osztozik a szeretett főhercegi család fájdalmában. Mulatságok, kirándulások, jótékonycélu és műkedvelő-előadások mindenütt szünetelnek, sőt Győr város közönsége még a kávéházakban is beszüntette az ebéd után szokásos szórakoztató játékokat. A fenséges család és az egész ország gyászából kiveszi a maga részét városunk is, melyet a „Fejérmegyei Napló“ szerkesztősége értesitett először a szomoru eseményről.

Előkészületek a temetésre.

József főherceg László főherceg halála után Bécsbe sürgönyözött a királynak, tudatva vele a szomoru hirt.

A temetésre vonatkozólag semmi intézkedés nem történhetett addig, mig a király rendelkezése meg nem érkezett. A holttestet azonban már a délután folyamán koporsóba tették s nemsokára az üvegfedelet is ráálmozták, minthogy az elhunyt főhercegen nagyon hamar mutatkoztak a feloszlás jelei. József főherceg a bebalzsamozást nem engedte meg.

Minthogy a király rendelkezése teljesen József főhercegre bizta fia nyugvó helyének megválasztását, a kis László főherceg magyar földben fog nyugodni. József főherceg ugyanis ugy intézkedett, hogy fiát a Szent-Zsigmond kápolna alatt levő „nádor család sirboltjá“-ba temessék el. Összessen 9 tagja fekszik itt a nádor családnak.

Lichtenstein herceg főudvarmester tegnap délután 2 órakor táviratilag közölte József főhercseggel a királynak a temetésre vonatkozó intézkedéseit. A távirat igy hangzik:

„Ő felsége legkegyelmesebben megbizni méltóztatott, hogy benső részvétét fejezzem ki a megrendítő csapás felett. Ő felsége legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott továbbá, hogy az imént elhunyt fenség temetésére vonatkozólag József főherceg ő fensége teljesen akarata szerint rendelkezzék. Ő felsége azt hiszi, hogy az elhunyt László főherceget Budapesten a családi sirboltba fogják eltemetni. A temetéshez szükséges testőrök és udvari lakájokat (Leib-lakaien) Bécsből fogják lerendelni. Löebenstein cerimoniásmester holnap reggel Budapestre érkezik. A beszentelésnél a Zsigmondkápolnában Vécsey báró és Szapáry István gróf fognak a cerimonia rendjére felügyelni, éppen azért ugy Vécsey báró, mint Szapáry István gróf értesitendők, hogy már holnap reggel Löebenstein cerimoniamesterrel lépjenek érintkezésbe. Liechtenstein herceg, főudvarmester.“

Az első és az utolsó lövés.

Ezelőtt tiz évvel történt, hogy József főherceg Pécsre utazott s megával vitte a 12 éves József Ágost és a 10 éves László hercegeket is. Legjobban, legszabadabban az ott összpontositott honvédek közt érezték magukat a kis főhercegek. Itt tette meg a most elhunyt László herceg az első lövést. Valóságos ágyulövés volt ez. Pakszi Károly, akkori pécsi dandárparancsnok vezette be a kis főhercegeket az ágyulövés titkába. Megtöltötte az ágyut s előbb József Ágost, aztán László herceg sütötte el. Az elsőtős pillanatában Zelesnyi Károly fényképész levette a kis főhercegeket s Pécs városa a fénykép után nagyban lefestette e jelenetet. A kép Pécs város polgármesteri hivatalának egyik diszét képezi. Az utolsó lövésről minek beszéljünk? Tudja mindenki, hol történt, hogy történt s mily borzasztó szerencsétlenséget okozott.

Az utolsó sürgöny.

Alig két hete csak, hogy László herceg lent járt az Al-Dunán s a Vaskapuszabályozási munkálatokat tekintette meg. A szerény, de vig kedélyü herceget egész a rajongásig megszerették azok az urak, kik elég szerencsések voltak társaságát élvezni. De jól érezte magát László herceg is. Erről tanuskodik pld. az, hogy a „Vaskapu“ gőzhajó fedélzetén adott lakoma után Boloszny kanonokott, Vallandt min. tanácsost és Hoszpotzky műszaki tanácsost saját aláirásu arcképével ajándékozta meg.

Erről tanuskodik a főherceg utolsó sürgönye is, melyet az utazás befejezése után Gonda Béla miniszteri osztálytanácsoshoz intézett. A sürgöny szövege a következő:

„Dunai utazásom befejeztével a miniszter ur Ő Nagyméltóságának az államtitkár ur Ő méltóságának és Önnek hálás köszönetemet nyilvánitom ama készséges gondoskodásért, mely a Moldovától Turnszeverinig terjedő Dunarész kellemes beutazását lehetővé tette. A nagyszerü munkák előhaladása nagyon kielégitett. Wallandt miniszteri tanácsos ur, Hoszpotzky műszaki tanácsos ur előzékenysége, továbbá a többi állami tisztviselő és a fővállalat szolgálatkészsége, végül a Vaskapu gőzhajón élvezett vendégszeretet mindig legkellemesebb emlékeim közé fognak soroltatni.“

László herceg.

Vétkes mulasztás?

Az Istenben boldogult László herceg egyik kiváló szakember hirében álló orvos ismerősétől vesszük a következő sorokat:

A fiatal főhercegnek a vadászat alkalmával kapott sebe nem volt föltétlenül veszélyes. Veszélyessé csak a későn foganatba vett kezelés tette. Azok a hirek, melyek szerint László főhercegen egészen tegnap éjjelig sebláz nem mutatkozott, nem felelnek meg a valóságnak. *Már Kis-Jenőn*, alig hogy az erdőből odahozták, *lázas volt, a mi biztos jele annak, hogy a seb már akkor inficiálva volt. Ennél fogva csakis rögtöni, gyökeres orvosi beavatkozás vezethetett volna sikerhez.* De ez nem történt, hanem a helyett a hosszu ut fáradalmainak tették ki a sebesültet s az operativ beavatkozás *csak 26 óra mulva* történt. Minden valószinüség szerint ez a késedelem okozta a gyors katasztrófát.

Más oldalról megerősitik ezen magán értesülésünket. E szerint a főhercegi állapota már kezdetben sem volt a legjobb, mert mikor Janny tanárt a sebesülés napján táviratilag hivták, a nagy beteg akkor már lázas volt. Nagyban hozzájárulhatott a vérmérgezéshez az is, hogy a sebesülés első pillanatában zsebkendőkkel és puszta kézzel igyekeztek elállitani a vérzést és hogy aztán az orvosok nem gondoskodtak a seb meg fertőtlenitéséről. Furcsa, hogy a kisjenői gyógyszertárban olyan hamar elfogyott minden kötöszer, s hogy ezért kellett a beteget kitenni a hosszu ut fáradalmainak. Hiszen kötöszernek minden mosott vászondarab alkalmazható!

Mindazonáltal a beteg állapota tegnapelőtt estig türhető volt. Csak akkor vették észre az orvosok, hogy a beteg lába óriási módon szemlátomást dagad. Ekkor már tisztában voltak azzal, hogy a beteget megmenteni nem lehet. Az orvosok megállapitották a diagnózist, a mely a következő: Osteomychitis septima acutissima, azaz szeptikus csontvelőlob. A csontvelőlob oly gyorsan fejlődött, hogy a beteg már életében ugyszólván enyészetnek indult. Ezért kellett az elhunyt herceg koporsóját oly hamar elzárni.

00001073

Telefon-jelentések.

László főherceg †

Budapest, szept. 7.

A fővárosban külsőleg is impozánsan nyilvánul a gyász az oly korán elhunyt László főherczegért. Majdnem minden házról fekete lobogó leng alá, a kirakatok feketével vannak bevonva és a főváros külseje most megdöbbentően emlékeztet azon napokra, a mikor Rudolf trónörököst gyászoltuk.

László főherceg koporsóját tegnap este leólmozták és azóta senkit sem bocsátottak a ravatalhoz. A ravatalnál egész éjjel felváltva egy-egy apáca imádkozott.

Ma reggel Hummel főhadnagy jelent meg a halottas szobában és egész délelőtt ott maradt. 6 óra óta a pavillon kapuja előtt két honvéd őrt áll és az őrség egészen a koporsó elszállításáig ott marad.

Ugy volt, hogy a koporsót ma reggel felszállitják a Szent Zsigmond-kápolnába és ezért a hajnali órákban oly nagy közönség verődött össze, hogy az ottlevő díszruhás lovas rendőrök alig tudták szétoszlatni.

A kórházban egész délelőtt várták a *temetésre vonatkozó intézkedéseket.* Vécsey báró főudvarmester d. e. tiz óra tájban Himmel Nándor alezredessel meg is jelent a kórházban, és első sorban megtekintette a ravatalt, a hol hosszabb időt töltött. Majd tudatta a temetésre vonatkozó intézkedéseket, a melyeket Loebenstein lovag, kir. udvari szertartásmesterrel együtt állapitott meg, a ki a végett ma reggel érkezett Bécsből Budapestre.

A szertartásra szükséges udvari testőrök, a kik a temetésen segédkeznek, már délben jöttek Bécsből ide.

A megállapodások szerint *László főherceg holttetteme keddig a Vörös-Kereszt-kórházban* marad. Aznap délután a nagykoru főherczegeket illető szertartásokkal beszentelik, mire az entreprise des pompes funebres hatfogatu gyászkocsiján még aznap éjjel felszálitják a Szent-Zsigmond kápolnába és ott ravatalra helyezik.

A szertartáshoz szükséges kellékeket, diszitéseket és cimereket Bécsből fogják ide szállitani.

Szerdán délelőtt a nagyközönség megtekintheti a ravatalt, de déltől kezdve már senkit sem eresztenek be a kápolnába.

A koporsót szerdán délután helyezik el ismételt beszentelés után a kápolna kriptájába, a melyben a nádori családnak már kilenc tagja várja a feltámadást. A kripta első halottja Paulina főherczegnő, József nádornak első feleségétől született leánya (meghalt 1801, márc. 8-án alig egy napos korában), utoljára István nádort temették oda (meghalt 1867. febr. 19.)

József főherceg főudvarmesteri hivatala ma megrendelte a nagy vert rézkoporsót, melyben a László főherceg földi maradványait rejtő alpacca-koporsó lesz elhelyezve.

A rézkoporsó méreteit ma délben vették fel. A koporsó ugyanakkora lesz, mint József és István nádorokéi.

A nádori család tagjainak koporsóinál mindenütt egy ezüst urna áll, melyben az ott pihenőnek szivét őrzik. Ez az urna László főherceg koporsójánál hiányozni fog, mert a főherceg holtestét nem boncolták fel.

A szerdai temetés a lehető legegyszerübb lesz és a beszentelésnél csupán az udvari és katonai méltóságok lesznek jelen, mivel a Szent-Zsigmond-kápolna olyan kicsiny, hogy 200 embernél többet magába nem foglalhat.

A beszentelés iránt csak ezután történnek meg az intézkedések. Valószinü, hogy a gyászszertartást Vaszary Kolos biboros hercegprimás fogja végezni, de nem lehetetlen, hogy Császka György kalocsai érsek végzi, a kinek dr. Steiner Fülöp megyéspüspök és Heldházy János felsz. püspök, László főherceg volt nevelője fognak asszisztálni.

A beszentelés után, a királyi testőrök leviszik a koporsót a sirboltba a hol már ma kijelölték a helyet, hol az oly szerencsétlen véget ért ifju főherceg pihenni fog.

A gyászoló főherczegi család az eddigi megállapodások szerint hétfőn érkezik meg Alcsuthról a fővárosba. Ekkorra várják ide az uralkodóház többi napjait is.

Hir szerint a király nem megy el a stettini hadgyakorlatokra, hanem eliön a temetésre. Hogy ily gyászos alkalommal kell ismét magyar fővárosába jönnie oly hosszu távollét után! . . . .

László főherceg halála következtében a gödöllői udvari vadászatok, a melyek holnap kezdődtek volna, bizonytalan időre elmaradnak, Gödöllőről jelentik, hogy László főherceg halála alkalmával az összes középületekre kitüzték a gyászlobogókat.

Ferdinánd toszkanai nagyherceg ideérkezése a haláleset miatt bizonytalan időre elmaradt.

Sándor szerb király táviratot intézett *József* főherczeghez, a melyben őszinte részvétét fejezi ki László főherceg halála fölött.

A főváros összes egyletei körében (a szociál-demokraták természetesen elmaradnak) mozgalom indult meg az iránt, hogy testületileg adják meg László főherczegnek a végtisztességet.

TÁVIRATOK.

Páris, szept. 7. (Ered. táv.) A londoni lord-major ma ide érkezett. A lakosság lelkes ovációkban részesitette.

Grenoble, szept. 7. (Eredeti távirat.) Favre püspök exkommunikációval fenyegette mindazon kongregációkat, a melyek az állam által reájuk kivetett adót önként megfizetik.

—

Budapesti értéktőzsde.

Budapest, szeptember 7.

4 száz. aranyjáradék	122·50
Koronaértékü járadék	100·—
Magyar regále-kárt. kötvény . .	101.25
Magyar földtehern. kötv. 4 száz.	98·25
Tisza és szegedi nyereménykölcsön	147·50
I. Hazai tak.-pénztár	125·—
Magyar földhitelintézet	100·—
M. tpénztár. közp. jelz.-bankja .	101·75
Rimamurányi-salgótarjáni vasmü	291·75
Schlick-féle vasöntöde és gépgyár	270·—
Budapesti villamos városi vasut	347·50
Bazilika sorsjegy	8 25
Bécsvárosi nyereménykölcsön. .	173·—
„Jó sziv" sorsjegy	3·—
Magyar vörös-kereszt sorsjegy .	10·25
Olasz vörös-kereszt sorsjegy .	13·10
Osztrák vörös-kererszt sorsjegy .	17·70
Arany cs. és kir. vert . .	5·74
Arany. osztrák vagy magy. 8 frtos	9·67

Városi és vidéki hirek.

A „Fejérmegyei Napló" szeptember 15-én uj előfizetést nyit. Felhasználjuk az alkalmat, hogy elvbarátainkat, nevezetesen a néppárt hiveit ujra felkérjük lapunk támogatására.

Az előfizetési árak addig is, mig lapunk szélesebb alapokra nem helyezkedik, a régiek maradnak és lapunk homlokán olvashatók, megjegyezzük azonban, hogy egy hónapra szóló előfizetéseket is elfogadunk és hogy lapunkra minden naptól kezdve lehet előfizetni. Előfizetési ár egy hónapra 50 kr.

Ajánljuk lapunkat mint a néppárt hivatalos közlönyét különösen a néppártot szervező vidéki bizottságok figyelmébe.

Hátralékos előfizetőinket felkérjük az előfizetési dijak beküldésére, hogy a lap expediciója fennakadást ne szenvedjen.

—

— **László főherceg halála** mély megdöbbenést keltett városszerte és a szószoros értelmében lesujtotta dr. Steiner Fülöp megyés püspököt, a ki Teésen tegnap délután egyidőben kapta Himmel Nándor alezredes és a „Fejérmegyei Napló" távirati tudósitását László főherceg elhunytáról. Ő méltósága azonnal bejött Székesfejérvárra és ma délelőtt a gyorsvonattal Budapestre utazott, hogy jelen legyen a temetésnél és részt vegyen a főherczegi család gyászában. A tegnapi külön kiadásunkban már emlitetteken kivül még a következő épületeken tüzték ki tegnap este a fekete lobogót: A püspöki palotán, a Ferenc-József nőneveldén, a Zichy-házon, a pénzügyigazgatóság, a posta, a fejérmegyei takarékpénztár, a kereskedelmi akadémia, az államépitészeti hivatal, az iparos-ifjak önképző-köre stb. László főherceg lelki üdveért hétfőn délelőtt 9 órakor ünnepi gyászmise lesz a székesegyházban, melyet a megyéspüspök akadályoztatása esetében Prifach József nagyprépost, pápai praelátus fog mondani. A gyászmisére az összes polgári és katonai hatóságok hivatalosak. Fejérmegye és Székesfejérvár városa valószinüleg küldöttségileg képviseltetik magukat a temetésen. Fejérmegye közönsége nevében Szüts Arthur megyei főjegyző tegnap délután részvét táviratot intézett József főherczeghez. Ugyancsak távirat utján fejezte ki részvétét a fejérmegyei tüzoltó szövetkezet is. — Martonvásárról jelentik nekünk: A magy. kir. 2. honvéd lovasdandárnak József főherceg védnöksége alatt szept. 8-án Martonvásáron tervezett lóversenye László főherceg halála miatt nem fog megtartatni. — Megyéspüspökünknek a gyászmisére való rendeletét a püspöki iroda ma délelőtt a következő sorokkal hozta lapunk szerkesztőségének tudomására: Ő méltósága ma reggel Székesfejérváron keresztül

00001077

Teésről Budapestre utazott, az elhunyt főherceg temetésére. Átmenet ő méltósága intézkedett, hogy az *elhunyt főherczegért jövő hétfőn, vagyis f. hó 9-én reggeli 9 órakor a székesegyházban ünnepélyes gyászmise mondassék* és arra a hatóságok meghivassanak. A gyászmise megtartására az esetre, ha a megyéspüspök ur ő méltósága hétfőn nem lehetne itthon, Méltóságos és főt. Prifach József pápai praelátust és székesegyházi nagyprépost urat kérte fel.

— **Felhivás.** A fejérmegyei tüzoltószövetség nevében felhivatnak azon megyebeli tüzoltótestületek és egyes tüzoltók, kik *László főherceg ő Fensége temetésén a megyei szövetség képviseletében részt venni óhajtanak*, miszerint abbeli szándékukat velem azonnal közölni sziveskedjenek, hogy én őket a temetési idő és egyébb tudnivalókról idejében értesithessem. Tájékozásul előre is tudatom, hogy értesülésem szerint a temetés Budán a várban szerdán délután fog megtörténni. Székesfejérvárott, 1895. szept. 7. Tisztelettel *Vida* Pál titkár.

— **A székesfejérvári jótékony nőegylet** titkársága a következő sorok közlésére kért fel bennünket: A helybeli jótékony nőegylet által folyó évi augusztusi negyedre 190 rendes segélyezettnek kiosztatott 623 frt 50 kr., 50 szegény pedig rendkivüli segélyben 180 frttal részesittetett. A jótékony nőegylet pénztárnoka, Reé Istvánné az egylet azon tagjait, kik az egylet javára adomány gyüjtésre vállalkoztak felhivja, hogy az átvett gyüjtőiveket az adományokkal együtt sziveskedjenek hozzá mielőbb beküldeni.

— **A legtöbb adót fizetők figyelmébe.** Tóth István főjegyző a következő hirdetményt bocsátotta ki: Az 1896 évre összeállitandó legtöbb adófizetők (virilisek) névjegyzéke alapját képező adóhivatali kimutatás a helybeli magy. kir. adóhivatal által a városi hatósághoz beterjesztetvén, mielőtt az igazoló választmány az összeállitás körüli munkákat megkezdené, ezen kimutatás nyolc napon át a város jegyzői hivatalába közszemlére kitétetni rendeltetett. Ezen intézkedést az 1886. évi XXI. tc. 25 §-a rendeletéhez képest, oly felhivással hozom tudomására a közönségnek, miszerint jelen névjegyzék az emlitett hivatalos helyiségben szokott hivatalos órák alatt bármikor betekinthető s az ellene netán fennforgó észrevételek, vagy felszólások folyó évi szeptember 15-ig bezárólag a tanácsi iktató hivatalba lesznek beadandók.

— **Kik viselik a nemzeti szinü övet?** Eddig az volt a megállapodás, hogy csak a polgári anyakönyvvezetők tartoznak a nemzeti szinü övet esketési szertartás alkalmával viselni. E megállapodásban azonban változás állott be, a mennyiben Perczel Dezső belügyminiszter leiratot intézett Fejérmegye törvényhatóságához, hogy a nemzeti szinü övet nemcsak az anyakönyvvezetők, hanem a vármegye alispánja s főszolgabirái, továbbá a rendezett tanácsu városok polgármesterei is készenlétben tartoznak tartani. Az illetékesek az övet annak idejére be fogják szerezni.

— **Arrogantia facit stultum.** Ezt az ismeretes latin közmondást kell alkalmaznunk a „Vasvármegyére", a hasonnevü megyének hivatalos liberális lapjára. A megszünt székesfejérvári lapnak ezen megszólalásáig hű imitációja legutóbbi számában „olyanokat mond, a mik a mindnyájunkat ért gyászeset dacára is mosolyt keltenek. Derék laptársunk de omnibus rebus et quibusdam aliis tart nekünk prelekciót. Mindenekelőtt nem tetszett neki a csoóri megyebizottsági tagválasztásról szóló hirünk és mint efféle „legjobban értesült világlap" nyomban táviratilag fordult felvilágositásért Szögyény-Marich László nagykövet „közvetlen környezetéhez", a honnan aztán a következő távirati értesitést vette: „Ő excellenciája a csoóri választáson meg se jelent s annál kevésbbé szavazott a néppárti jelöltre." No hát, higyje el t. laptársunk, hogy ezuttal is, valamint már annyiszor egyszerűen felültették. Egyébiránt most már a „Magyar Hirlap" is elismeri, hogy a „Fejérmegyei Napló" a „Neue Freie Presse"-nél jobban tudja, mit csinál Szögyény-Marich László. — Azután másfél hasábon örül kitünően értesült laptársunk annak a világraszóló eseménynek, hogy Fejérmegyében aug. 24-én (sic!) tönkreverték a néppártot, a mennyiben 85 betöltendő megyebizottsági tagságra 80 liberálist és csak 5 néppártit választottak. A dolog talán inkább ugy áll, hogy a már meglevő néppártiakhoz csak 5 ujat választottak. Hanem azért persze szentül meg van győződve laptársunk, hogy „Fejérmegyében a világos eszü, vallásilag türelmes magyar nép összezuzta az izgatókat. Megbuktak, legyőzettek és megsemmisültek." T. laptársunk! Ha van tudomása Krisztus urunk hegyi beszédéről, olvassa ezt el és olyan mondást fog benne találni, a melyet nyugodt lélekkel magára alkalmazhat. Ha pedig ez nem tetszik neki, ajánljuk neki jelmondatul Horáciusnak hires aranymondását; Multa licent stultis, pictoribus atque poetis, magától értetődvén, hogy laptársunk nem soroljuk sem a piktorok, sem a poéták közé.

— **Kit kötelez a vasárnapi munkaszünet törvénye?** Az állam törvényei általános érvényűek, kötelesznek mindenkit s kivétel alólnk — legalább a rendes körülmények között nincs. A vasárnapi munkaszünet szintén általános érvényű, mindenkit kötelez, tehát még recipiált honfitársainkat is. Ezt csak azért mondjuk, mert ugy látszik, ők ezt nem tudják. Mert ha tudnák, semmiesetre sem érkezett volna hozzánk azon panasz, hogy a Fatéren, Haltéren és a Simor-utcában lakó izraelita vallásu zsibárusok, nem respektálva a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényeket, üzleteiket nemcsak vasárnapokon, hanem a legnagyobb magyar nemzetiünnepen, Szent István napján is egész nap nyitva tartották. Ha nem tudták volna, most felvilágositjuk őket, hogy ez törvényellenes dolog, s reméljük, hogy a jövőben, mint minden törvényt, ugy ezt is kellő tisztelettben fogják részesiteni.

— **Ráckeve őrangyala.** Földváry Miklós orsz. képviselőt legutóbbi és általunk már érdeme szerint méltatott szereplése alkalmával uj minőségben mutatta be a választóknak Prunyi Andor róm. kath. esperesplebános. A főtisztelendő ur ugyanis, mint — ráckevei tudósitónk most pótlólag irja, — ugy mutatta be a telivér liberális honatyát, mint „a kath. vallás hű őrangyalát." Ehhez már igazán nincs szavunk és még csak annyit kérdünk Prunyi Andor urtól: Quousque tandem?

— **A fejérmegyei hadgyakorlatokhoz.** A 4/2. számu vonatosztály különitménye szeptember hó 1-én Budapestről elindulva, Martonvásáron át szept. 12-én Székesfejérvárra fog érkezni. A különitmény állománya: 5 főtiszt, 64 legény, 50 ló és 4 jármü.

— **Iparosaink figyelmébe.** Martonvásár községben a kirakodó vásár, mint értesültünk, folyó hó 10-én fog megtartatni.

— **Gyászhir.** Részvéttel értesültünk, hogy Duka József helybeli polgár folyó hó 4-én rövid szenvedés után elhunyt. Duka József egyike volt azoknak, kik a magyar szabadságharcot végig küzdötték. Temetése folyó hó 6-án volt a sóstói temetőben. Ö. v. f. n!

— **Harcias asszonyok.** Vidovits Istvánné és Kovács Józsefné tegnap a piacon, — min, min se — összevesztek. Szóról-szóra többről-többre, végre mentek ütlegekre, aztán meg a rendőrségre, hol két-két forint birságot kellett fizetniök. A birság lefizetése után egy kissé hidegebb vérmérséklettel távoztak a rendőrkapitányi hivatalból.

— **Meglőtte magát.** Weisz László, helybeli cipész egyik segédje, a tokaji születésü, 22 éves, izraelita vallásu Neumann Móric tdgnap délelőtt 11 óra tájban, őszutca 26. szám alatti lakásán meglőtte magát. A lövés azonban nem volt halálos és az öngyilkosjelölt cipészt a városi kórházba szállitották. Neumann tettét szerelmi bánatban (?!) követte el.

— **Megvadult tehén.** Vitalis tehénkereskedő egyik tehene ma reggel megvadult s őrült gyorsasággal rohant végig a Szögyény-utcán. A járókelők megrémülve futottak a megbőszült tehén elől. Sövegjártó helybeli kereskedőnek egyik inasa azonban nem tudott menekülni s a dühös állat a Szögyény-utcában eltiporta. Szerencsére a fiunak komolyabb baja nem történt.

— **Eltünt.** Bognár Ferenc székesfejérvári születésü, 28 éves, róm. kath. nőtlen kőmüves f. évi julius hó 29-én budapesti dohány-utca 20. szám alatti lakásáról eltávozott s azóta oda vissza nem tért s a főváros területén feltalálni nem lehetett. A budapesti főkapitányság most az eltünt kőmüvesnek körözését rendelte el.

— **Tüz Csoóron.** Folyó hó 5-ikére virradóra, körülbelül éjfél után 1 óra tájban a rémes „tüz van" kiáltás és a felrevert harangok szomoru kongása verte fel álmából Csoór község lakosságát. Az egész községet bevilágitotta Csáktornyai Mihály háza, mely teljesen lángokban állott. Nagy szerencse volt, hogy teljes szélcsend uralkodott. A vészharang szavára felriadt csoóriak a biró felügyelete alatt teljes erővel dolgoztak a tüz elfojtásán, mi nagy erőfeszités után végre sikerült is. A kár a biztositó-társaságot érte, minthogy Csáktornyai Mihály háza biztositva volt.

— **Népesedési mozgalom.** Székesfejérvár szab. kir. városában augusztus hó 25-étől 31-ig született összesen 18 gyermek, és pedig 10 fi, 8 leány. Meghalt a jelzett idő alatt 5 fi, 11 nő, tehát összesen 16 ember. Egy leány halva született. Az elhunytak korának statisztikája szomoru világot vet a gyermek-egészségügyre. Az elhaltak közül 7 még nem érte meg a második életévet, 5 pedig nem volt több 5 évesnél. Halálokok voltak: angina crouposa 1, tuberculosis 1, diarrhoea et enteritis 7 esetben.

*** Dr. Ritscher Zsigmond fogorvos, az összes gyógytudományok tudora, a hires dr. Scheff fogorvos és bécsi egyetemi tanár volt tanitványa, a sas-utca 7. szám alatti (Mayer-féle) házban lakik.**

* **Hermann Ede** zeneiskolájában, Szent-István-utca 2. szám alatt a beirások az 1895/96-ik tanévre *szeptember* hó 7., 8. 10-ik és a többi napjain délután 1—3 óráig eszközöltetnek.

* **Egyházi szerek,** műhimzések templomi és egyesületi zászlók, miseruhák keresztuti- és oltárképek, csillárok, fehérnemüek, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánljuk Szüts és Társa a bibornok-érsek és Magyarország hercegprimásának udvari szállitóit. Budapest, IV. Kossuth-Lajos-utca. Árjegyzékeiket kivánatra bérmentve küldik.

Irodalom és Müvészet.

— **Segneri Pál nagyböjti szent beszédei.** Egy diszes kötet hagyta el a sajtót Sátor-Alja-Ujhelyen, mely a XVII-ik század leghirnevesebb olasz egyházi szónokának nagyböjti szent beszédeit tartalmazza Szokolszky Bertalan kassa-egyházmegyei áldozópap helyes magyar forditásá-

00001079

ban. A kötet 20 szent beszédet foglal magában a nagybőjt minden napjára hamvazó szerdától a bőjt harmadik vasárnapja után való csütörtökig. A többi beszéd ugy látszik külön kötetben fog megjelenni. De ezen első kötetből is meggyőződhetünk arról, hogy a fordító jeles munkát végzett és nagy szolgállatot tett egyházi irodalmunknak, midőn Segneri beszédeit magyarra átültette. A beszédek nem Krisztus kinszenvedésével foglalkoznak, hanem inkább a megigazulással és bünbánattal összefüggő dogmatikus és moralis kérdéseket fejtegetik annyi tudással, kenetteljességgel és az életszentségből folyó bensö elmélkedések alapján, hogy mint aszketikus iratok de méginkább, mint kiváló forrástanulmányok is rendkivül becses szolgálatot tehetnek egyházi szónokainknak. A könyv Bubics Zsigmond kassai püspöknek van dedikálva és megrendelhető a fordítónál Lasztocon. Ára?

— **A „Katholikus Egyházi Zeneközlöny"** szeptember havi füzete igen gazdag és érdekes tartalommal jelent meg. A „Katholikus Egyházi Zeneközlöny" az egyházi zene összes ágaira kiterjed. A legkiválóbb szakférfiak közreműködésével Kutschera József, Erney József és Langer Viktor szerkesztik e kitünő folyóiratot. Előfizetési ára egész évre 1 frt 60 kr. Az előfizetési pénzek a Pesti-könyvnyomda-részvény-társaság hangjegymetsző osztályába (Hold-utca 7.) küldendők.

— **A „Herkó Páter"** kath. élclap folyó évi 36. száma rendkivül változatos tartalommal, igen sikerült képekkel és szöveggel jelent meg. Melegen ajánljuk a rövid fennállása dacára is már szokatlanul elterjedt élclapot olvasóink figyelmébe. A „Herkó Páter" előfizetési ára egy évre 4, félévre 2 frt. Szerkesztője Markos Gyula, a Kath. Örtüzek ismeretes költője, kinek cimére az előfizetési pénzek küldendők. (Budapest, zsibárus-utca 7.)

Közgazdaság.

A magyar osztálysorsjáték.

Olvasóink kétségkivül gyakran találkoztak ezzel a cimmel az utóbbi időben, mert ismert dolog, hogy az országgyülés felhatalmazása és a király által jóváhagyott törvény alapján a milleniumi kiállitás alkalmából rendezik az első magyar osztálysorsjátékot és ennek a sorsjátéknak hasznából egy millió forintot a kiállitás céljaira forditanak. A hirlapokban napról-napra lehet olvasni az osztálysorsjátékra vonatkozó hireket, de a közönség nagy része még mindig nem tudja, hogy tulajdonképpen mi is ez az osztálysorsjáték?

Az osztálysorsjáték nem egyéb, mint több sorshuzásnak egybevonása. Több sorshuzás tehát egybevonva, képezi az osztálysorsjátékot, mig ennek keretében minden egyes sorshuzásnak osztály a neve.

Tulajdonképpen mindegyik osztály önmagában is egy önálló sorsjáték, ugy, hogy bárki tetszése szerint akár az egész sorsjátékban, akár pedig csak egy-egy osztályban vehet részt.

Természetesen ahány osztályban résztvesz, annyi osztályra kell fizetnie, mert minden ujabb osztályban pályázik az ő sorsjegye a nyereményekre. Ezek a nyeremények pedig oly nagyok, a milyenek Magyarországon, de még a külföldön is, még sohasem voltak. Mert hát a szerencsés esetben 1 millió koronát lehet nyerni a magyar osztálysorsjátékon.

A dolog ugy áll, hogy a kiállitás alkalmából rendezendő első magyar sorsjáték két osztályból áll, vagyis két huzása van. Mindenki vehet sorsjegyeket és pedig tetszése szerint csupán az első osztályra, vagy pedig mind a két osztályra.

Csupán az első osztályra egy sorsjegy ára 20 forint, s ezt ugy hivják: osztálysorsjegy; mindkét osztályra pedig 40 forint, ezt teljes sorsjegynek nevezik.

Az egész sorsjáték következőképpen fog történni.

Összesen van 100,000 darab sorsjegy.

Ezek közül az első osztályban, tehát az első sorshuzás alkalmával 10,000 darab nyereményt huznak ki, a melyeknek legkisebbje is 40 forint, tehát kétszer annyi, mint az osztálysorsjegy ára, mig a legnagyobb nyeremény 80,000 korona. A nyereményeket minden levonás nélkül fizetik ki.

Az első huzást október hónapokban tartják meg és ezen a sorshuzáson résztvesz mindenki, aki akár 20 forintos osztálysorsjegyet vett, akár pedig 40 forintos teljes sorsjegyet.

A mikor az első huzás megtörtént és kifizették a nyereségeket, akkor be van fejezve az első osztály és megkezdődik a második osztály, mely még sokkal előnyösebb, mint mint az első. De a másodikban csakis azok vehetnek részt, a kik mindjárt kezdetben egy 40 forintos teljes sorsjegyet vásároltak, vagy pedig azok, a kik első osztálybeli 20 frtos sorsjegyükre még 20 frtot ráfizetnek. És nagyon ajánlatos is, hogy minden ember vagy vásároljon mindjárt 40 frtos sorsjegyet, vagy pedig ha csak 20 frtos sorsjegyet vett, fizesse azután rá a második 20 frtot is. Mert a második osztályban már csak 90,000 sorsjegy van és ezek közül 21,499 sorsjegyre jut nyereség, ugy, hogy tehát a két osztályban minden harmadik sorsjegy kap nyereményt. És hozzá milyen m. és nagyságu nyereségek: 6000 koronás, 8000 koronás, 10,000 koronás, 15,000 koronás, és 20,000 koronás nyeremény van egy egész csomó, de vannak aztán 50,000 koronás, 100,000 koronás, 200,000 koronás és 400,000 koronás nyeremények is, sőt a legszerencsésebb sorsjegytulajdonos egy millió koronát is nyerhet. Együttvéve 49 főnyeremény van, de még azonfelül e 49 főnyeremény közül az, a melyiket utoljára huzzák ki, 600,000 korona külön dijban is részesül. Egyszeriben milliomos lehet tehát az emberből.

Látható tehát, hogy az osztálysorsjáték alig képzelhető óriás előnyöket nyujt. Az első huzást október 16-ikán, 17-ikén, 18-ikán és 18-ikén tartják meg, mert bizony teljes négy napig tart, a mig a 10,000 nyereményt kisorolják. A huzást a pénzügyminiszterium ellenőrzi, egy kir. közjegyző jelenlétében. De mindenki, a kinek van egy sorsjegye, maga is ott lehet a sorshuzásnál és megfigyelheti azt, mert a huzás nyilvános lesz. A nyereményeket pedig, még az esetleg milliós nyereséget is rögtön kifizetik a huzás után, még pedig egy krajcár levonás nélkül, eltérőleg a többi sorsjegyektől, a hol mindenféle, gyakran 20 százalékos levonások történnek. Az országgyülés teljes adó- és illetékmentességet adott az osztálysorsjáteknak, s igy akármennyit nyer is valaki, a nyereséget az utolsó krajcárig rögtön kifizetik.

Olyan előnyei vannak tehát ennek az első magyar osztálysorsjátéknak, a milyennel semmiféle sorsjáték sem dicsekedhetik. És ezért gondoskodva van arról is, hogy minden ember kivehesse a maga részét belőle. Lehet kapni tizedrész és huszadrész sorsjegyeket, ugy, hogy bárki két forinttal vagy egy forinttal az első osztályban, — négy forinttal vagy akár két forinttal pedig mind a két osztályban játszhat, s részt vehet e csekély összegekért a milliós nyereségben is. Olyan kecsegtető előnyök ezek, a melyek megérdemlik, hogy minden egyes ember pár forinttal hozzájáruljon.

—

Értéktőzsdei heti szemle.

Lustig Miksa budapesti bankcég hetijelentése a „Fejérmegyei Napló" számára.

Budapest, szeptember 7.

Az értéktőzsdei helyzet az utolsó időben jelentékenyen javult. A forgalom megélénkült és az árfolyamok emelkedőben vannak. A prolongáció nehézségei, illetve a kényszeradások megszüntek, a mi részben arra a körülményre vezetendő vissza, mivel nagyobb mennyiségü német pénz ismét befolyt, hogy itt jó elhelyezést találjon.

Nagy hatással voltak továbbá itt és Bécsben a német piac részére eszközölt vásárlások, melyek az ottani (német) haussetendencia által indokolvák és nemcsak fedezésekre szoritkoztak, hanem nagyobb mértékben bianco vételeknek tekintendők.

A német közönség ismét sok értékpapirt vásárol és minden jelentés arra vall, hogy ezen vételkedv nagyobb állandóságot fog tanusitani. — Ha tehát ez az actió folytatódik, ugy nem maradhat el, hogy papirjaink is nagyobb keresletre számithatnak.

Könnyen érthető talán, hogy az emelkedő irányzat szivesen talál követőre, s igy belementek nagyobb engagement-okba és bizalommal néznek a dolgok további fejlődése elé. Beszélnek további uj üzletekről is, melyeknek keresztülvitele az ősszel leend.

Sokan még ugyan némi elővigyázatot és tartózkodást tanusitanak, mert a kimondott hausse-felé tartó hirtelen fordulat meggondolandó, hanem az előfeltételek és a hajlam erre megvannak.

Egy kedvező periodus kezdetét látják elérkezetnek és ugy tünik, hogy a vállalkozási kedv nemsokára ismét erősen akcióba lép.

Az árfolyamok a következő variácziót mutatják:

	Aug. 30.	Szept. 3.	Szept. 6.
Magyar aranyjáradék . . .	122.50	122·60	122·50
„ korona „ . . .	99 90	99.90	100·—
„ hitelbank részv. .	492·50	491.—	489 25
„ jelzálog. „ .	296·50	296.50	296·50
„ leszámitoló „ .	314.50	315·—	314·50
Villamos vasut „ .	340·—	346·50	347·—
Rimamurányi „ .	290.—	289·75	292·—
Osztrák hitel részv. .	408 70	409·—	407·50
Osztrák államvasut- „ .	411.75	410·25	412·—
Déli vasut „ .	111.50	112·—	112·75

—

— **A szeszmonopolium elejtve.** Megbizható forrásból ugy értesülünk, hogy Lukács László pénzügyminiszter véglegesen elejtette a szeszmonopolium behozatalának tervét, hanem a helyett uj alapon akarja szervezni a bor-, sör- és egyáltalában a szeszes italmérési adókat.

— **Gabonakivitelünk és az idegen gabona versenye.** A mióta a szabadelvü kormány a kereskedelmi szerződés vámpolitikát mezőgazdasági termelésünk legnagyobb versenytársaival szemben is inaugurálta, gabonakivitelünk rohamos hanyatlása még tetemesebben fokozódott, az idegen gab. versenye pedig nemcsak a külföldön nyomta el a magyar terményeket, hanem még itt, a belföldön, saját vámterületünkön is veszedelmes versenyt folytat. Ez az állapot tudvalevőleg rendkivül kedvezőtlen helyzetbe sodorta gabonakereskedelmi viszonyainkat s ezzel együtt egész mezőgazdaságunkat is. E szomoru időknek jelei a következő adatok, melyeket a statisztikai hivatal a földmivelésügyi ministerium használatára állitott egybe. A folyó év első felében *gabonakivitelünk* a vámterület határain tul 102 millió métermázsáról 74 millió métermázsára *csökkent*, mig a romániai és az orosz gabona *behozatala* 21 millió métermázsáról 34 millió métermázsára *emelkedett. Gabonakiviteli mérlegünk tehát teljes 41 millió métermázsával lett kedvezőtlenebb.* Valóban ez olyan eredmény, mely tönkreteszi mindazokat a reménységeket, melyekhez mezőgazdasági viszonyaink javulását füztük!

— **Betiltott sertésvásárok.** Veszprémmegye alispánja a Pápa városában, — továbbá Zirc, Hánta, Teleki, Bakony-Szombathely községben és Ákli pusztán fellépett sertésvészre való tekintettel, Pápa városában, továbbá a pápai és zirci-i járások területén a sertésvásárokat a vész megszüntéig betiltotta.

— **A nyitrai árpavásár,** melyet a nyitra megyei gazdasági egyesület f. szeptember hó 2-án rendezett, a gazdaközönség igen nagy részvéte mellett tartatott meg. A

00001080

vásárt reggeli 9 órakor a nyitrai városházának vendégekkel zsufolt helyiségeiben Kostyál Pál polgármester nyitotta meg, szivélyesen üdvözölvén a megjelent vendegeket, hivatkozva a termelő és kereskedő közötti közvetlen érintkezés fontosságára s ennek az üzletkötés szempontjából való előnyeire. Ezutón Emődy József egyesületi alelnök mint a rendező bizottság elnöke megnyitotta a vásárt. A megnyitó beszédet követő éljenzések elhangzása után megkezdődött a nagyszámu minták megtekintése. A városháza helyiségei és annak széles folyosója egy ilyen vásár céljaira fölötte alkalmas, mert azokban 4—500 ember föl s alá szabadon mozoghatott. Összesen 190 termelő mutatta be árpa mintáit, melyek együttvéve 120000 mm. eladandó árut képviseltek. A kiállitott minták száma 300 volt, a melyek közül legalább is 150 minden további tisztogatás nélkül maláta készitésre használható. Ezen minták nagyobbrészt Nyitra, Bars, Hont, Nógrád és Pozsony megyékből valók. A kereskodők nagy vételkedvet a vásáron nem tanusitottak, minek oka abban rejlik, hogy a sör és maláta gyárosok most még az általánosságban sikerült Cseh és Morvaországit fogyasztják s hogy a nyitrai árpavásáron megjelent termelők nem voltak hajlandók árpájukat 7 frton elvesztegetni akkor, mikor a cseh árpákért 10 frton felüli árakat fizetnek. A termelők azonban 9 frtos árakat joggal követelhettek s számitásuk nem alaptalan, mert ha a nem kimerithetetlen Cseh és Morva árpaforrások kiapadnak, akkor a nyitravidéki sörárpáért is meg fogják fizetni a 9 frtot. Az árpavásáron ebből kifolyólag mintegy 50000 mm. árpa jött forgalomba. A f. év őszén, vagy télen a Cseh és Morva készletek fogytával valószinüleg még egy árpavásár lesz Nyitrán,

— **Mütrágya.** („Hungária" mütrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság jelentése, Bpest.) Az utóidény az elmult héten mitsem vesztett élénkségéből s az árak is javultak. Rendkivül nagyszámu nagyobb és kisebb mennyiségekre szóló megrendelés érkezeik be, ugy, hogy a gyárak előreláthatólag még késő októberben is szállitani fognak. A mütrágyázás, melyet a fejlettebb földmivelő államokban a mezőgazdaság virulásának elvitathatlan követelményeképp tekintenek, hazánkban is mindnagyobb tért hódit, bár szükséges voltát még távolról sem látják be oly mértékben, a mint az nemcsak a földmivelés kedvező fejlődése, hanem a hazai mütrágya-ipar érdekében is kivánatos volna. A párisi Petit Journal a Pauliat-féle interpellációnak a francia kamarában lefolyt tárgyalása alkalmából a következőket irja: „Legtudatlanabb mezőgazdáink tisztában vannak azzal, hogy a foszforsavas mész por excellence termékenyitő vegyi anyag, a mely a terméketlen talajt megtermékenyiti és rendkivül emeli a talaj értékét is." Ennyire mi még nem haladtunk, mindazáltal reméljük, hogy ez az összes érdekelt tényezők érdekében csakhamar be fog következni.

Jegyzéseink a következők:

Kettős-szuperfoszfát	20—22%	6·25 — 6·75 frt
Prima-szuperfoszfát	16—18%	4.70 — 5·15 frt
V. ind. pároltcsontliszt 4 1/2—25%		6·30 — 6·50 frt
Hoyermann-f. Thomas-salak	18—20%	3·60 — 3·85 frt
ugyanaz	24—25%	3·80 — 4·15 frt
Kálitrágya	20—25%	2·85 — 3·05 frt
Ammoniak-szuperfoszfát	10—12%—3·5%	5·45 — 7·— frt
Kénsavas-káli	90—96 %	11·70 — 12·10 frt
Chilisalétrom azonnali szállitásra		11·75 — 12·10 frt
„ 1896. évi tavaszi „		11·40 — 11·80 frt

Az árak 100 kgonként zsákkal együtt elegysuly tisztasuly gyanánt az egyes állomások távolsága szerint értődnek.

Vasgálic I-a	3·10 — 3·25 frt
Vasgálic II-a	2·80 — 2.50 frt
Rézgálic	24·50—25·25 frt

(100 kgnként 50 kgos hordókban Budapesten.)

— **Székesfejérvári piaci árak.** 1895. szeptember 7-én:

Gabona: buza 6.10—6.20, rozs 5.10—5.20, árpa 6.60—6.90, zab 6.20—6·20, kukorica 7.——7.—, bab 7.80—7.90 frt métermázsánként.

Hizott sertés: könnyü 34—36, nehéz 42—44 kr. klgr. eleven suly szerint.

MEGHIVÁS.

A FEJÉRMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR

1895. évi szeptember hó 22-én d. e. 10 órakor

AZ INTÉZET HELYISÉGÉBEN

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST

tart, melyre a t. cz. részvényesek, hivatkozással az alapszabályok 61. §-ára*) tisztelettel meghivatnak.

A tanácskozás alá kerülő tárgyak sorrendje:

1. Az igazgatóságnak a „**Fejérmegyei segélyegyleti szövetkezetek székesfehérvári központi hitelintézete mint szövetkezet**" alapitását célzó inditványa.
2. Ezen inditvány értelmében az alapszabályok 17. §-ának módositása, illetve kibővitése s ennek megfelelőleg egy ujabb §-nak az alapszabályokba leendő beigtatása.

Kelt Székesfehérvárott, 1885. évi szeptember hó 4-én.

A Fejérmegyei takarékpénztár igazgatósága.

*) 61. §. Közgyülésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye 4 héttel előbb nevére irattott és 8 nappal a közgyülés előtt (*ezuttal tehát 1895. szeptember 14. napjáig*) a társulat pénztáránál letétetett.

Templomi szövetek gyára.

Kitüntetve 1873. **Kitüntetve 1881.**

DEILER JÓZSEF

templomi szerek gyára es templomi ruhák késitése

Bécs, VII., Zieglergasse 27.

Képviselő: BRÜCKNER FERENCZ.

Megrendelésre készitek minden templomi ruhát, p. o.

Casulát, Vecsernye-köpenyt, Dalmatikát, Velumokat, Stólákat,

menyezeteket, zászlókat stb.,

valamint egész **ORNATUST** a legkorrektebb kivitelben.

Templomi szükségletek.

Műhimzés. *Templomi ruhák.*

Tőzsdei megbizásokat

jutányosan és lelkiismeretesen eszközöl

Lustig Miksa,

bank és váltóháza Budapesten,

Váczi-körut 43.

Megbizható információk.

TELEFON 1070. **ALAPITTATOTT 1885.**

00001081

Vasuti nyári menetrend.

Székesfejérvárról Budapest felé:

Reggel 4 ó. 24 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 6 ó. 29 p.
Reggel 6 ó. 15 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 16 p.
Délelőtt 8 ó. 49 p. gyorsvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 9 p.
Délután 2 ó. 35 p. vegyesvonat indul
Budapestre érkezik 4 ó. 31 p.
Este 6 ó. 8 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 8 ó. 12 p. este.
Este 9 ó. 21 p. személyvonat indul
Budapestre érkezik 10 ó. 55 p. este.

Budapestről Székesfejérvár felé:

Reggel 7 ó. 5 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 16 p.
Délelőtt 11 ó. 50 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 3 ó. 16 p. d. u.
Délbe 2 ó. 25 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 4 ó. 27 p.
Délután 4 ó. 50 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. 36 p.
Este 7 ó. 45 p. gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 10 p.
Este 9 ó. 25 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 11 o. 33 p. éjjel.

Kelenföldről Győr felé reggel 8 ó. 40 p.
Kelenföldről Pécs felé reggel 8 ó. 30 p.

Székesfejérvárról Uj-Szőny felé:

Délelőtt 10 ó. teherv. szem. száll. indul
Uj-Szőnyre érkezik 2 ó. 46 p.
Este 9 ó. 32 p. személyvonat indul
Uj-Szőnybe érkezik 12 ó. 41 p. éjjel.

Uj-Szőnyből Székesfejérvár felé:

Reggel 3 ó. 41 p. teherv. szem. száll. indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 22 p.
Délelőtt 11 ó. 27 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 2 ó. 26 p. d. u.

Székesfejérvárról Nagy-Kanizsa felé:

Délelőtt 9 ó. 26 p. személyvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 1 ó. 39 p. d. u.
Délután 4 óra 33 p. vegyesvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 8 ó. 44 p.
Délután 6 ó. 42 p. személyvonat indul
Siófokra érkezik 7 ó. 42 p. este.
Este 9 óra 17 p. gyorsvonat indul
Nagy-Kanizsára érkezik 12 ó. 10 p.
Éjjel 11 óra 43 p. indul
Nagy-Kanizsára érkezik 3 ó. 52 p. reggel.

Nagy-Kanizsáról Székesfejérvár felé:

Reggel 5 ó. 47 p. gyorsvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 39 p.
Reggel 10 ó. 0 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 2 ó. 10 p.
Délután 2 ó. 0 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. este.
Siófokról indul személyvonat 8 ó. 15 p.
Székesfejérvárra érkezik 9 ó. 16 p. este.
Éjjel 12 óra 15 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 4 ó. 16 p. reggel.

Székesfejérvárról Veszprém felé:

Délelőtt 9 ó. 34 p. személyvonat indul
Veszprémbe érkezik 10 óra 59 p.
Kis-Czellbe érkezik 1 ó. 17 p.
Délután 1 ó. 35 p. indul
Veszprémbe érkezik3 ó. 40 p.
Kis-Czellbe érkezik 6 ó. 36 p. este.
Este 9 óra 27 p. vegyesvonat indul
Veszprémbe érkezik 11 ó. éjjel.

Veszprémből Székesfejérvár felé:

Reggel 4 óra 19 p. vegyesvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 6 ó. 0 p.
Délelőtt 7 ó. 3 p. indul
Székesfejérvárra érkezik 8 ó. 30 p.
Délután 4 ó. 43 p. személyvonat indul
Székesfejérvárra érkezik 5 óra 35 p.

Minden ünnep és vasárnap
a 3165-ik számu tehervonat:

Veszprémből indul 7 ó. 45 p. este.
Péhről indul 8 ó. 40 p. este.
Székesfehérvárra érkezik 10 ó. 9 p. este.

Van

utánzott »TOKAJI COGNAC«. Ezek ugyan **nagyon olcsók**, de **ép oly rosszak** és igy még a legkisebb összeget **sem érik meg**. — Ezen **értéktelen utánzatok** könnyen felismerhetők, mert

1) **nem** az **egyedüli** és csakis **Tokajban** létező

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL származnak,

2) ezen **TOKAJ VÁROS CZIMEREVEL** **nincsenek** ellátva:

BEJEGYZETT VÉDJEGYE
AZ ELSŐ TOKAJI COGNAC GYÁRNAK
TOKAJBAN.

Valódi csakis

TOKAJI COGNAC
TOKAJ VÁROS CZIMERÉVEL
az
ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL, TOKAJBAN

a mely 1893|94. évben, mint hiteles közjegyzői okirat bizonyitja

725130 liter bort használt fel.

A fenti eredeti Tokaji Cognac kapható:

Ács Albert ur gyógyszertárában,
Berényi Mór urnál,
Deutsch A. F. „
Destek Adolf „
Hoffmann Lajos „
Imrich Viktor ur gyógyszertárában,
Karl József és Fia uraknál,
Korács Pál urnál,
Molnár Adolf „
Pisky László „
Róth Bertalan „
Reitmann Ignácz „
Schwarcz S. „
Reinitz Lipót „
Ifj. Tögl Gyula urnál.

Helyi ügynök: **BERGMANN és FIA cég.**

Alapittatott: 1865-ben.

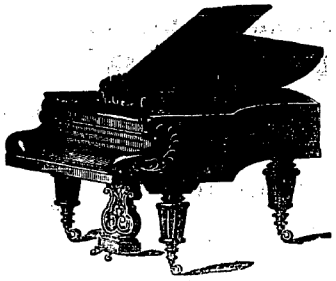

A legjobb
ZONGORÁK,
pianinók
és
harmoniumok
legolcsóbban kaphatók tökéletes jótállás mellett.

HECKENAST GUSZTÁV

hirneves zongoraeladási és kölcsönző intézetében,

Budapest, IV., Kigyó-utca 7. szám.

Schiedmaysr és fiai, leghiresebb zongorák és Thuringia Organ C. egyedüli képviselője, a világ legjobb és legolcsóbb harmoniumai — Árjegyzék ingyen.

Az államilag engedélyezett

Magyar osztálysorsjáték

I. osztályu nyeremények.

Húzás 1895. okt. 16—19 ig.

		korona	korona
1 nyeremény	à	80000 =	80000
1 „	„	60000 =	60000
1 „	„	40000 =	40000
1 „	„	30000 =	30000
1 „	„	20000 =	20000
1 „	„	15000 =	15000
1 „	„	10000 =	10000
2 „	„	8000 =	16000
8 „	„	4000 =	32000
10 „	„	2000 =	20000
13 „	„	1000 =	13000
100 „	„	400 =	40000
860 „	„	200 =	172000
9000 „	„	80 =	720000
10000 nyeremény		összesen	1268000

az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából.

Kibocsátás 100000 sorsjegy.

31,499 nyereménynyel és egy jutalomdijjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizettetnek ki. A húzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történnek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben:

1.000,000

korona.

Az I. osztály húzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály díja után fizetendő.

II. osztályu nyeremények.

Húzás 1895. dec. 6—14-ig.

		korona	korona
	1 jutalom	600000 =	600000
E 49 nyeremény közül az utóljára kihuzott kapja a 600000 korona díjat.	1	400000 =	400000
	1	200000 =	200000
	1	100000 =	100000
	1	50000 =	50000
	2 à	20000 =	40000
	2 „	15000 =	30000
	4 „	10000 =	40000
	10 „	8000 =	80000
	27 „	6000 =	162000
	100 „	2000 =	200000
	200 „	1000 =	200000
	1150 „	200 =	230000
	20000 „	100 =	2000000
	21499 nyerem. és jutal.		4332000

Az első osztályu sorsjegyek árai:

1/1	1/10	1/20	sorsjegy
40.—	**4.—**	**2.—**	**korona.**

A teljes (mindkét osztályra érvényes) **sorsjegyek árai:**

1/1	1/10	1/20	teljes sorsjegy
80.—	**8.—**	**4.—**	**korona.**

Valamennyi sorsjegyek a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest, 1895. augusztus hóban.
Andrássy-ut 5. szám.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladásra való átvétele iránt megkeresések hozzánk intézendők.

Első államilag engedélyezett

Magyar Osztálysorsjáték

az ezredéves kiállitás alkalmából Budapesten, 100,000 sorsjegy.

31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal.

5 millió, 600,000 korona összértékben

minden levonás nélkül készpénzben fizetendő. Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

EGY MILLIÓ KORONA.

Első huzás 1895. október 16—19-ig Budapesten.

Eszerint ajánlom és utánvét mellett küldök szét

	1/1	1/2	1/5	1/10	1/20	
eredeti sorsjegyek az 1-ső osztály részére	**40.—**	**20.—**	**8.—**	**4.—**	**2.—**	korona.
eredeti teljes sorsjegyek, melyek mind a két huzásban érvényesek	**80.—**	**40.—**	**16.—**	**8.—**	**4.—**	korona.

Teljes sorsjegyek, a melyek as első osztályban nyereménynyel kihuzatnak, egyszersmind a nyereménynyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizettetik vissza. — Megrendelések *postautalvány utján lehetőleg* a cim *igen pontos megjelölésével* kéretnek.

HEINTZE KÁROLY fő-elárusitó, Budapest, szervita-tér 3. sz.

Check-Conto: Magyar postatakarékpénztár 3960. — Sürgönycim: Lottoheintze Budapest. — Vidéki megrendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá minden egyes nyereményjegyzékért 20 fillért szíveskedjenek külön mellékelni.

Lottogyüjtődék, viszontelárusitók és ügynökök mindenhol felállittatnak.

Nyomatott Márián György könyv- és műnyomdája gyorssajtóin Székesfejérvárott.